

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering

Van

Persoonsgegevens

Datum

10 januari 2025

Referentie

50017337

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

DUO

Beantwoording Kamervragen SP over het bericht
'Criminelen vroegen studiefinanciering aan op naam van
Helmondse vrouw: rechter geeft minister veeg uit de pan'

Aanleiding

De leden Beckerman en Van Nispen (beiden SP) hebben schriftelijke Kamervragen gesteld over het bericht 'Criminelen vroegen studiefinanciering aan op naam van Helmondse vrouw: rechter geeft minister veeg uit de pan'. Voor het kerstreces heeft u een uitstelbrief gestuurd voor deze set. De beantwoording dient uiterlijk 24 januari aan de Kamer te worden toegestuurd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de beantwoording van de Kamervragen te ondertekenen.

Kernpunten

In de beantwoording geeft u aan dat:

- Door een ongelukkig samenloop van omstandigheden personen tussen juli 2018 en augustus 2018 misbruik hebben kunnen maken van de systemen van DUO waarbij zij voor een langere periode met terugwerkende kracht studiefinanciering konden aanvragen (in naam van andere personen).
- Dit hersteld is direct nadat is ontdekt dat de controlesystemen niet goed op elkaar waren afgestemd.
- Identiteitsfraude altijd een serieuze zaak is en dat we daar als overheid zorgvuldig mee om moeten gaan.
- De specifieke zaak waar naar wordt verwezen in het artikel onderdeel was van een set van 48 zaken, waarbij op basis van informatie van o.a. de FIOD was geconstateerd dat de personen wiens identiteit was misbruikt daar zelf baat bij hadden gehad.
- Dit voor deze ene niet bleek te kloppen, omdat tijdens de rechtszaak werd geconstateerd dat de gegevens waren ontvreemd. De rechter heeft geoordeeld dat de schulden van deze persoon moeten worden kwijtgescholden.
- DUO naar aanleiding van deze zaak in het beleid heeft opgenomen dat in zaken waar sprake is van identiteitsfraude er altijd een gesprek plaats vindt met de persoon in kwestie om een volledig beeld van de omstandigheden te krijgen.

Toelichting

Wat is er gebeurd?

- De rechtszaak waar in het artikel aan wordt gerefereerd betreft de casus van één persoon die onderdeel was van een set van 48 zaken.
- In die 48 zaken was er op naam van de studenten studiefinanciering aangevraagd met terugwerkende kracht. Daarbij bleek achteraf geen inschrijving aan een onderwijsinstelling te zijn.
- DUO hanteert altijd een termijn van 70 dagen van 'goed vertrouwen' ten aanzien van de inschrijving van de onderwijsinstelling. Dat houdt in dat er – als de student aan de andere eisen voor studiefinanciering voldoet – een toekenning plaatsvindt. Na 70 dagen wordt ook de onderwijsinschrijving gecontroleerd. Dit is om te voorkomen dat de student zonder studiefinanciering zou komen te zitten, omdat de systemen van de onderwijsinstelling nog niet up-to-date zijn.
- In deze 48 zaken had net een overgang plaatsgevonden naar andere systemen waardoor deze onverhoopt niet goed op elkaar waren aangesloten. Daardoor was het mogelijk om voor een langere periode en met terugwerkende kracht studiefinanciering aan te vragen en vond de controle op de inschrijving later plaats. Dit is direct na het ontdekken van deze fout aangepast.
- De personen die studiefinanciering hebben aangevraagd op naam van de betrokken studenten konden misbruik maken van deze situatie.
- Toen de fraude aan het licht kwam is o.a. onderzoek gedaan door de FIOD. Daaruit bleek dat studenten vrijwillig hadden meegewerkt aan het verschaffen van hun identiteitsgegevens. Daarmee hebben zij ook zelf schuld aan de gevolgen en heeft DUO geen maatregelen voor hen getroffen, zoals het kwijtschelden van de schulden.
- Vervolgens is door één van deze studenten een rechtszaak aangespannen tegen DUO. Deze student geeft aan niet zelf te hebben meegewerkt aan het verstrekken van de identiteitsgegevens en dus wel degelijk slachtoffer te zijn.

Wat is de uitspraak van de rechter?

- De rechter heeft een uitspraak gedaan in de zaak van deze student en geeft aan dat de schulden van de student die zijn ontstaan door de identiteitsfraude moeten worden kwijtgescholden. Dit gaat DUO doen.
- De rechter geeft ook aan dat DUO geen grondslag heeft voor de werkwijze rondom de controle achteraf voor de inschrijving en het vooraf verstrekken van studiefinanciering.

Wat gaat er nu gebeuren?

- DUO scheldt de schulden die zijn ontstaan door de identiteitsfraude kwijt van deze student.
- DUO heeft in het beleid aangepast dat in zaken waar sprake is van identiteitsfraude altijd een gesprek plaatsvindt met de betrokken student. Op die manier kan een beter beeld worden gekregen van alle omstandigheden.
- De uitspraak van de rechter over de grondslag voor de controle achteraf voor de inschrijving wordt nader bestudeerd om te bezien of en zo ja welke gevolgen dit heeft voor beleid.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Nvt.

Datum
10 januari 2025